

Ankestyrelsens principafgørelse 94-15 om hjælpemidler - kugledyne - kædedyne - behandlingsredskab

Resumé:

En person med en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan få støtte til hjælpemidler, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

Hvis formålet med det ansøgte derimod er at forbedre funktionsevnen eller forebygge yderligere forværring af funktionsevnen som et alternativ til anden behandling, skal det ansøgte betragtes som et behandlingsredskab. Der kan ikke ydes hjælp til behandlingsredskaber efter servicelovens regler.

En kugle- eller kædedyne kan være et behandlingsredskab eller et hjælpemiddel. Afgørelsen heraf beror på, hvilke behov brugen af dynen skal afhjælpe og vil altid bero på en konkret og individuel vurdering af lidelsens karakter og omfang. En kugle- eller kædedyne kan bevilges til varigt brug i hjemmet, hvis tilstanden ikke kan afhjælpes ved den øvrige behandling.

Der kan efter servicelovens regler om hjælpemidler ydes hjælp til en kugle- eller kædedyne til en borger med varigt nedsat funktionsevne, hvis der ikke er yderligere muligheder for behandling af borgers lidelse og de søvnvanskeligheder, som er en følge af lidelsen.

Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering af, om borgeren profiterer tilstrækkeligt af pædagogiske, ikke-medicinske tiltag eller medicinske behandlingstilbud. Det indgår i vurderingen, om de medicinske behandlingstilbud er uden alvorlige bivirkninger.

Hvis behandlingsmulighederne er udtømte, skal det herefter vurderes, om bestemmelsens krav om væsentlighed er opfyldt.

Børn

En kugle- eller kædedyne kan ikke bevilges som et hjælpemiddel alene med henblik på at undgå medicinsk behandling af barnet. Relevant medicinsk behandling uden væsentlig helbredsrisiko må derfor være afprøvet, før en kugle- eller kædedyne kan bevilges af kommunen efter reglerne om hjælpemidler.

Det kan ikke kræves, at der er beskrevet og dokumenteret helt konkrete aktiviteter i dagligdagen, som barnet udfører bedre ved brug af en kugle- eller kædedyne. Dette skyldes, at det er en naturlig forudsætning for barnets mulighed for læring, udvikling, socialitet og trivsel, at barnet er tilstrækkeligt udhvilet.

I sag nr. 1 fandt Ankestyrelsen, at det ikke på det foreliggende grundlag kunne vurderes, om alle behandlingsmuligheder var udtømte. Det kunne derfor heller ikke vurderes, om en kædedyne var et behandlingsredskab eller et hjælpemiddel for barnet.

I sag nr. 2 vurderede Ankestyrelsen, at behandlingsmulighederne for barnet var udtømte. En kædedyne havde derfor til formål at afhjælpe de varige følger af barnets nedsatte funktionsevne og var dermed et hjælpemiddel for barnet.

Ankestyrelsen vurderede også, at en kædedyne afhjalp barnet væsentligt i hverdagen, da kædedynen begrænsede de mange opvågninger i løbet af natten, hvilket gjorde barnet bedre i stand til at kompensere for sine omfattende koncentrationsvanskeligheder, motoriske uro og manglende overskud til at fungere socialt i dagligdagen.

Voksne

En kugle- eller kædedyne kan ikke bevilges som et hjælpemiddel alene med henblik på at undgå medicinsk behandling. Den relevante medicinske søvnbehandling uden væsentlig helbredsrisiko har dog begrænset effekt for voksne. Der må derfor foretages en konkret vurdering af hensigtsmæssigheden ved at afprøve denne behandling. Vurderingen afhænger af omfanget og karakteren af borgerens lidelse og søvnvanskeligheder.

Der skal være beskrevet specifikke og væsentlige funktionsnedsættelser i borgerens dagligdag, som afhjælpes af den bedre søvn, som opnås ved brug af kugle- eller kædedyne, for at dynen kan bevilges som et hjælpemiddel.

I sag nr. 3 fandt Ankestyrelsen, at kugledynen i ansøgerens tilfælde var et hjælpemiddel, da dynen havde til formål at afhjælpe de varige følger af den fysisk nedsatte funktionsevne. Dette skyldtes, at ansøgerens smertetilstand var kronisk og uden yderligere behandlingsmuligheder.

Ankestyrelsen vurderede også, at en kugledyne afhjalp ansøgerens nedsatte funktionsevne væsentligt, da afhjælpningen af den kroniske smertetilstand og de deraf følgende søvnvanskeligheder medførte, at ansøger bedre kunne koncentrere sig i hverdagen og dermed blev bedre i stand til at følge et uddannelsesforløb.

I sag nr. 4 fandt Ankestyrelsen, at det på det foreliggende grundlag ikke kunne afvises, at der var mulighed for yderligere behandling af ansøgerens søvnvanskeligheder. Behandlingsmulighederne kunne derfor ikke anses for udtømte.

I sag nr. 5 vurderede Ankestyrelsen, at mulighederne for behandling af borgers lidelse og de omfattende søvnvanskeligheder, som var en følge heraf, var udtømte. Henset til sværhedsgraden af ansøgerens

lidelse og omfanget af søvnproblemerne, var der ikke grundlag for at antage, at ansøger kunne profitere af yderligere medicinsk behandling. Den ansøgte kugledynes formål var derfor at afhjælpe de varige følger af den nedsatte psykiske funktionsevne, og kugledynen var således et hjælpemiddel for ansøgeren.

Ankestyrelsen vurderede også, at en kugledyne afhjalp ansøgeren væsentligt i hverdagen, idet nattesøvnen og angstsymptomerne stabiliseredes, hvilket gjorde ansøgeren i stand til at klare sine nødvendige praktiske gøremål, deltage i familiesammenkomster og komme ud af huset.

Lovgivning:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 - § 112, stk. 1, nr. 1, og 2.

Afgørelse:

1. Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet fem sager principielt for at afklare, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen af, om en kugle- eller kædedyne er et behandlingsredskab eller et hjælpemiddel. Sagerne skal også belyse, hvilke forhold der tillægges vægt ved vurderingen af hjælpemidlets væsentlighed for borgeren.

2. Reglerne

Lov om social service § 112, stk. 1, nr. 1, og 2, fastslår, at kommunen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

3. Andre principafgørelser

Kasserede

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere:

C-7-01: hvorefter en kugledyne kan være såvel et behandlingsredskab som et hjælpemiddel. Afgørelsen heraf beror på en konkret og individuel vurdering af lidelsens karakter og omfang, samt hvilke behov brugen af kugledynen skal afhjælpe.

C-7-08: hvorefter der kan bevilges en kugledyne som et hjælpemiddel til et barn, når der konkret er tale om en lidelse af længerevarende karakter, og en kugledyne i det daglige kan afhjælpe følgerne af den betydeligt nedsatte funktionsevne.

Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

4. De konkrete afgørelser

Børn:

Sag nr. 1, j.nr. 2015-2140-01414:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i klagesagen om A Kommunes afgørelse truffet den 27. november 2014. Kommunen gav i afgørelsen afslag på en kædedyne til din søn.

Resultatet er:

- Kommunen skal behandle sagen igen og træffe en ny afgørelse.

Det betyder, at kommunens afgørelse af 27. november 2014 ikke gælder. Kommunen skal behandle sagen efter de retningslinjer, vi har angivet nedenfor i begrundelsen.

Du skal være opmærksom på, at kommunen godt kan komme til samme resultat som tidligere.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke kunne give afslag på din ansøgning om en kædedyne til din søn med den begrundelse, at en kædedyne er et behandlingsredskab til behandling af symptomerne på lidelsen i form af indsovningsbesvær, og at kædedynen derfor ikke kompenserer for selve lidelsen.

Vi vurderer desuden, at sagen ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger til, at vi kan træffe afgørelse i sagen.

Personkreds

Det fremgår af sagen, at din søn er 5 år og lider af ADHD. Han har som følge heraf motorisk uro, indsovningsbesvær, forstyrrelse af selvreguleringsfunktioner og problemer med kontakt og samspil. Han har desuden impressive og ekspressive sproglige vanskeligheder. Din søns nedsatte psykiske funktionsevne og følgerne heraf vil oftest være varige og vil konkret være af længerevarende karakter. Han er derfor omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Hjælpemiddelvurdering

Vi lægger vægt på, at din søn ikke er i medicinsk behandling for sin lidelse, da han er under 6 år, og ADHD-medicin ikke er godkendt til børn under 6 år. Mulighederne for behandling af hans lidelse, ADHD, er derfor på nuværende tidspunkt udtømt.

Det fremgår af sagen, at I som familie har modtaget vejledning og rådgivning omkring struktur, forudsigelighed, søvnhygiejniske principper og faste sengetider med henblik på at optimere muligheden for at bedre indsovnning.

Det fremgår også, at din søn har afprøvet en kædedyne i 1 måned med et godt resultat, idet dynen gav ham ro og gjorde, at han faldt i søvn på ca. 30 minutter. Uden brug af dynen tager det op til 3 timer, før han falder i søvn, og han sover ikke igennem.

Vi lægger også vægt på, at det imidlertid ikke fremgår af sagen, om alle pædagogiske og ikke-medicinske behandlingsmuligheder samt behandling med melatonin for din søns søvnvanskeligheder er udtømte i hans tilfælde.

Vi finder derfor, at det på det foreliggende grundlag ikke kan vurderes, om alle behandlingsmuligheder er udtømte, og det kan derfor heller ikke vurderes, om en kædedyne er et behandlingsredskab eller et hjælpemiddel for din søn.

Vi præciserer i den forbindelse, at din søns søvnproblematik er en af følgerne af hans lidelse, ADHD. Problemerne med at falde i søvn er ikke en lidelse i sig selv, og afhjælpning af varige søvnproblemer uden behandlingsmuligheder er derfor afhjælpning af en varig følge af den nedsatte funktionsevne i overensstemmelse med formuleringen i servicelovens § 112.

Vi er desuden opmærksomme på, at det fra børnepsykiatriens side er anført i sagen, at det ifølge sundhedsstyrelsens anbefalinger er nødvendigt, at alle pædagogiske og ikke-medicinske tiltag er afprøvet, inden der eventuelt tilbydes medicinsk behandling i forhold til ADHD-relateret søvnforstyrrelse. Der bevilges derfor ikke medicintilskud, hvis disse krav ikke er opfyldt.

Dette kan dog ikke i sig selv medføre bevilling af en kædedyne som et hjælpemiddel. Vi finder, at det forhold, at en kugle- eller kædedyne generelt må anses for at være en mere tilrådelig løsning end medicin, ikke er tilstrækkeligt grundlag til at bevilge dynen efter servicelovens regler om hjælpemidler. Såfremt en kugle- eller kædedynes formål alene er at begrænse medicinsk behandling, må dynen vurderes som et behandlingsredskab efter sundhedslovgivningen.

Hvad skal kommunen nu

Kommunen skal indhente oplysninger om, hvorvidt din søns søvnvanskeligheder er søgt bedret ved hjælp af alle pædagogiske og ikke-medicinske behandlingsmuligheder samt behandling med melatonin og i givet fald med hvilken effekt.

Kommunen skal herefter træffe en ny afgørelse. Hvis kommunen ikke fuldt ud imødekommer din ansøgning om en kædedyne til din søn, skal kommunen i afgørelsen angive de hovedhensyn og de faktiske oplysninger, der er indgået i kommunens vurdering.

Vi gør kommunen opmærksom på, at såfremt alle pædagogiske og ikke-medicinske behandlingstiltag samt behandling med melatonin er afprøvet uden tilstrækkelig effekt, vil behandlingsmulighederne betragtes som udtømte på nuværende tidspunkt, og en kædedyne har derfor til formål at afhjælpe de varige følger af din søns nedsatte funktionsevne.

Kommunen skal i så fald foretage en væsentlighedsvurdering af din søns behov for en kædedyne. Væsentlighedsvurderingen skal omfatte en stillingtagen til omfanget af hans søvnvanskeligheder, effekten af hans afprøvning af en kædedyne i forbindelse med søvnvanskelighederne og anvendelsens betydning for

hans evne til at fungere i dagligdagen. Væsentlighedsvurderingen skal desuden forholde sig til, om din søn eventuelt også anvender dynen i løbet af dagtimerne, og om søvnevanskelighederne er søgt afhjulpnet i form af vejledning og anvendelse af god søvnhygge i hjemmet.

Vi gør desuden opmærksom på, at kommunen til hver en tid kan tage stilling til, om et bevilget hjælpemiddel fortsat er nødvendigt og anvendes til det formål, det er bevilget. En kugle- eller kædedyne, som ikke længere anvendes til afhjælpning af den nedsatte funktionsevne, fx fordi behandlingsmulighederne ikke længere kan anses for udtømte, vil således kunne inddrages ved en ny afgørelse.

Beskrivelse af reglerne

Det følger af servicelovens § 112, at der ydes støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

Formålet med et hjælpemiddel er at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Der kan derfor ikke bevilges hjælpemidler med henblik på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau.

Vi henviser desuden til socialministeriets vejledning om hjælpemidler, biler, boligindretning m.v., hvoraf det fremgår, at der ved vurdering af behov for hjælpemidler til børn må lægges vægt på, at barnet i videst muligt omfang og med størst mulig selvstændighed kan udføre aktiviteter som andre børn. Det er vigtigt at sætte tidligt ind med hjælpemidler.

Vi henviser også til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses vejledning om medikamentel behandling af børn og unge med psykiske lidelser, hvorefter melatonin kan anvendes til børn og unge, der har problemer med at falde i søvn. Specielt børn og unge med betydelige neuropsykiatriske vanskeligheder har effekt af behandling med melatonin. Neuropsykiatriske forstyrrelser er fx ADHD, Tourettes Syndrom og autisme. Melatonin kan anvendes i kortere eller længere perioder, og bivirkninger er sjældne og lette.

Sag nr. 2, j.nr. 2015-2140-26784:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i klagesagen om A Kommunes afgørelse truffet den 24. marts 2015. Kommunen gav i afgørelsen afslag på en kædedyne til din søn.

Resultatet er:

- Din søn har ret til bevilling af en kædedyne som et hjælpemiddel.

Vi ændrer således kommunens afgørelse.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at en kædedyne for din søn er et hjælpemiddel, som i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af hans nedsatte funktionsevne og i væsentlig grad kan lette hans daglige tilværelse i hjemmet. Din søn opfylder derfor betingelserne for bevilling af en kædedyne som et hjælpemiddel.

Personkreds

Det fremgår af sagen, at din søn, som nu er 11 år, lider af ADHD og Tourettes Syndrom og som følge heraf har koncentrationsbesvær, er meget motorisk urolig og mangler ressourcer til at fungere socialt. Han kan ikke følge undervisningen i skolen på lige fod med sine klassekammerater, og han modtager derfor specialpædagogisk bistand og sidder ofte udenfor klasseværelset i undervisningen. Han kan kun i begrænset omfang deltage socialt med sine kammerater og sin familie. Din søns nedsatte psykiske funktionsevne og følgerne heraf vil oftest være varige og vil konkret være af længerevarende karakter. Han er derfor omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Hjælpemiddelvurdering

Vi lægger vægt på, at din søn er forsøgt behandlet med ADHD-medicin, men uden tilstrækkelig effekt og med stærke bivirkninger, hvorfor behandlingen er stoppet.

Han indtager nu kun sovemedicin i form af præparater indeholdende melatonin, hvilket har god effekt på hans indsovning, men ingen effekt på hans søvnkvalitet. Han vågner derfor stadig 5-7 gange om natten på trods af medicinen, hvilket har betydning for hans evne til at fungere i dagligdagen.

Behandlingsmulighederne for din søn må derfor anses for udtømte, og en kædedyne har til formål at afhjælpe de varige følger af hans nedsatte funktionsevne og er dermed et hjælpemiddel for ham.

Væsentlighedsvurdering

Vi lægger også vægt på, at en kædedyne er afprøvet med et godt resultat, da kædedynen begrænser din søns mange opvågninger i løbet af natten væsentligt, hvilket naturligt gør ham bedre i stand til at kompensere for sine omfattende koncentrationsvanskeligheder, motoriske uro og manglende overskud til at fungere socialt i dagligdagen. Han bruger desuden også kædedynen i dagtimerne. En kædedyne kan derfor afhjælpe din søn væsentligt i dagligdagen.

Vi forudsætter, at der i forbindelse med behandlingen i børne- og ungepsykiatrien er foretaget grundig afprøvning af god søvnhygiejne uden tilstrækkelig effekt på kvaliteten af din søns søvn.

Vi finder på den baggrund grundlag for at tilsidesætte kommunens afgørelse, idet vi ikke er enige i kommunens vurdering af, at kædedynen skal sidestilles med medicinsk behandling af din søns søvnvanskeligheder.

Vi bemærker hertil, at der i din søns situation ikke er tale om et muligt valg mellem medicin eller brug af kædedyne, da han ikke profiterer tilstrækkeligt af medicinen. Kædedynens formål er således ikke at begrænse indtaget af medicin, og dynen er ikke et alternativ eller supplement til den medicinske behandling.

Det forhold, at melatonin har virkning på din søns indsovningsproblemer, kan ikke føre til en anden vurdering, da melatoninen ikke har effekt på hans dårlige søvnkvalitet.

Vi er opmærksomme på, at kommunen har bevilget din søn en kædevest med henblik på brug i familiære og sociale relationer, herunder fx legeaktiviteter og spisesituationer. Kædevesten vil også kunne anvendes i skolen. Vi finder dog ikke, at din søn er tilstrækkeligt kompenseret ved denne bevilling, idet hans dårlige søvnkvalitet fortsat vil have stor indflydelse på hans evne til at fungere i dagligdagen, såfremt han ikke anvender en kædedyne om natten.

Beskrivelse af reglerne

Det følger af servicelovens § 112, at der ydes støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

Formålet med et hjælpemiddel er at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Der kan derfor ikke bevilges hjælpemidler med henblik på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau.

Vi henviser desuden til socialministeriets vejledning om hjælpemidler, biler, boligindretning m.v., hvoraf det fremgår, at der ved vurdering af behov for hjælpemidler til børn må lægges vægt på, at barnet i videst muligt omfang og med størst mulig selvstændighed kan udføre aktiviteter som andre børn. Det er vigtigt at sætte tidligt ind med hjælpemidler.

Vi henviser også til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses vejledning om medikamentel behandling af børn og unge med psykiske lidelser, hvorefter melatonin kan anvendes til børn og unge, der har problemer med at falde i søvn. Specielt børn og unge med betydelige neuropsykiatriske vanskeligheder har effekt af behandling med melatonin. Neuropsykiatriske forstyrrelser er fx ADHD, Tourettes Syndrom og autisme. Melatonin kan anvendes i kortere eller længere perioder, og bivirkninger er sjældne og lette.

Voksne:

Sag nr. 3, j.nr. 2015-2140-11855:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i klagesagen om A Kommunes afgørelse af 9. februar 2015. Kommunen gav i afgørelsen afslag på din ansøgning om en kugledyne.

Resultatet er:

- Du har ret til bevilling af en kugledyne som et hjælpemiddel.

Vi ændrer således kommunens afgørelse.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at en kugledyne for dig er et hjælpemiddel, som i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af din nedsatte funktionsevne og i væsentlig grad kan lette din daglige tilværelse i hjemmet. Du opfylder derfor betingelserne for bevilling af en kugledyne som et hjælpemiddel.

Personkreds

Det fremgår af sagen, at du lider af bindevævssygdommen Ehlers Danlos Syndrom af hypermobil type. Som følge heraf har du konstante springende muskel- og ledsmerter, du udtrættes, og du har hukommelses- og koncentrationsbesvær. Enhver form for fysisk belastning forværrer symptomerne. Du har derfor en varigt nedsat fysisk funktionsevne og er dermed omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Hjælpemiddelvurdering

Vi lægger vægt på, at din smertetilstand ifølge sagens lægelige oplysninger er kronisk og uden yderligere behandlingsmuligheder. Behandling af smerterne i form af medicin, fysioterapi og psykologisk smertetackling er alene symptomatisk med henblik på at forbedre din livskvalitet.

Behandlingsmulighederne må således anses for udtømte, og en kugledyne har derfor til formål at afhjælpe de kroniske smerter, som er en følge af din lidelse.

Vi gør opmærksom på, at vi har indhentet en generel udtalelse fra Ankestyrelsens lægekonsulent vedrørende behandling af voksne patienter med melatonin i forbindelse med søvnvanskeligheder. Af udtalelsen fremgår det, at voksne over 50 år har størst effekt af melatoninbehandling. Der kan dog være individuelle forskelle på virkningen af behandlingen. Virkningen kan være større eller mindre, men effekten er oftest begrænset.

Vi har efter en konkret og individuel vurdering derfor ikke fundet anledning til at hjemvise sagen til belysning af melatonins effekt på dine søvnvanskeligheder.

Vi er ved vores afgørelse desuden opmærksomme på, at kommunen har anført, at der ikke er evidens for anvendelse af kugledyner til patienter med Ehlers Danlos Syndrom. Vi finder ikke, at dette kan føre til en anden vurdering. Vi henviser til, at der er tale om en konkret og individuel vurdering af hver enkelt ansøgning. Der kan derfor ikke stilles krav om videnskabelig dokumentation for et hjælpemiddels generelle effekt for personer med en bestemt lidelse.

Væsentlighedsvurdering

Vi lægger også vægt på, at du på grund af smerterne blandt andet har svært ved at sove. Du er motorisk urolig og ligger ofte vågen op til et par timer, inden du falder i søvn, og du vågner desuden op flere gange i løbet af natten (2-8 gange).

Dine smerter har haft stor indflydelse på din skolegang, idet du har haft en fraværspcent i gymnasiet på 24 procent, alene på grund af følgerne af din bindevævssygdom. Du er nu blevet student og ønsker at tage en videregående uddannelse på DTU, hvorfor det er nødvendigt for dig, at du er udhvilet og koncentreret i hverdagen.

Vi lægger også vægt på, at du har afprøvet en kugledyne med et godt resultat, idet du falder hurtigere i søvn om aftenen, sover bedre igennem og efterfølgende er mere frisk om dagen.

Vi finder derfor grundlag for at tilsidesætte kommunens afgørelse, idet vi ikke er enige i kommunens vurdering af, at en kugledyne er et behandlingsredskab for dig. Vi vurderer derimod, at en kugledyne for dig er et hjælpemiddel, som afhjælper din nedsatte funktionsevne væsentligt, idet afhjælpningen af dine kroniske smerter gør, at du bedre kan koncentrere dig i hverdagen og dermed bliver i stand til at følge et uddannelsesforløb på hensigtsmæssig vis.

Vi bemærker, at du har anført, at du ser tv og læser, inden du skal i seng. Det kan generelt anbefales at følge en række søvnhygiejniske principper for at sikre en god nattesøvn. God søvnhygiejne er eksempelvis at undgå tv, bøger, computer, telefon mv. før sengetid, at slukke lyset i soveværelset med det samme, at være fysisk aktiv i løbet af dagen og at undgå middagslur.

Vi har dog ikke fundet grundlag for at hjemvise sagen til afprøvning af effekten af god søvnhygiejne, idet vi ikke vurderer, at dette vil have helt afgørende betydning for din funktionsevne henset til omfanget af din smerteproblematik.

Beskrivelse af reglerne

Det følger af servicelovens § 112, at kommunen yder støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet, eller er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Formålet med et hjælpemiddel er at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Der kan derfor ikke bevilges hjælpemidler med henblik på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau.

Sag nr. 4, j.nr. 2015-2140-15102:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i klagesagen om A Kommunes afgørelse truffet den 25. februar 2015. Kommunen gav i afgørelsen afslag på din ansøgning om en kugledyne.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til en kugledyne som et hjælpemiddel.

Det betyder, at afgørelsen fra kommunen stadig gælder.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsen finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at en kugledyne ikke er et hjælpemiddel for dig.

Personkreds

Det fremgår af sagen, at du lider af ADD opmærksomhedsforstyrrelse. Som følge heraf er du blandt andet urolig, har søvnevanskeligheder og koncentrationsbesvær. På grund af dine søvnevanskeligheder mangler du overskud i hverdagen til aktiviteter, som kræver meget fokus, og til rengøring og socialt samvær. Du har således en varigt nedsat funktionsevne og er dermed omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Hjælpemiddelvurdering

Vi lægger vægt på, at du er i medicinsk behandling med præparatet Concerta og i samtalerapi, og der er ikke oplysninger om, at du ikke profiterer af disse behandlingstilbud.

Vi lægger også vægt på, at det ikke fremgår af sagen, om alle pædagogiske og ikke-medicinske behandlingsmuligheder samt behandling med melatonin for dine søvnevanskeligheder er udtømte. Melatonin er et lægemiddel i tabletform, som kan have en gavnlig effekt på søvnproblemer.

Vi henviser i den forbindelse til, at vi har indhentet en generel udtalelse fra Ankestyrelsens lægekonsulent vedrørende behandling af voksne patienter med melatonin i forbindelse med søvnevanskeligheder. Af udtalelsen fremgår det, at voksne over 50 år har størst effekt af melatoninbehandling. Der kan dog være individuelle forskelle på virkningen af behandlingen. Virkningen kan være større eller mindre, men effekten er oftest begrænset.

På baggrund af omfanget af dine søvnproblemer kan det på det foreliggende grundlag ikke afvises, at du kan afhjælpes med eksempelvis melatoninbehandling.

Vi vurderer derfor, at du ikke opfylder betingelserne for bevilling af en kugledyne som et hjælpemiddel, da behandlingsmulighederne på nuværende tidspunkt ikke er udtømte.

Beskrivelse af reglerne

Det følger af servicelovens § 112, at kommunen yder støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet, eller er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Formålet med et hjælpemiddel er at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Der kan derfor ikke bevilges hjælpemidler med henblik på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau.

Vi bemærker, at vores afgørelse er endelig, og den kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Bemærkninger til klagen

Din klage er indgået i behandlingen af sagen, men kan ikke føre til en anden afgørelse.

Vi er opmærksomme på, at du har afprøvet en kædedyne med et godt resultat, idet du får ro i kroppen af at bruge dynen om eftermiddagen og en mere sammenhængende søvn om natten, hvilket giver dig mere overskud i hverdagen. Du oplyser, at du så bedre kan udføre forskellige aktiviteter, fx jobsøgning.

En positiv effekt af en kæde- eller kugledyne kan dog ikke i sig selv medføre bevilling efter reglerne om hjælpemidler.

Vi bemærker desuden, at du har oplyst, at du går i seng ca. kl. 22, hvorefter du ligger og læser i ca. 30 minutter. Du falder i søvn efter ca. 30-60 minutter, og du er vågen flere gange i løbet af en nat. Du står op ca. kl. 5.20, selvom du ikke skal af sted om morgenen. Du sover endvidere til middag, da du har behov for at lade op.

Vi kan i den forbindelse henvise dig til at være opmærksom på, at det kan have god effekt på søvnproblemer, såfremt en række søvnhygiejniske principper følges i hjemmet. God søvnhygiejne er eksempelvis at undgå tv, bøger, computer, telefon mv. før sengetid, at slukke lyset i soveværelset med det samme, at være fysisk aktiv i løbet af dagen og at undgå middagslur.

Sag nr. 5, j.nr. 2015-2140-17536:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i klagesagen om A Kommunes afgørelse truffet den 8. januar 2015. Kommunen gav i afgørelsen afslag på din ansøgning om en kugledyne.

Resultatet er:

- Du har ret til en kugledyne som et hjælpemiddel.

Vi ændrer således kommunens afgørelse.

Der var enighed på mødet.

Begrundelse for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at du har en varigt nedsat psykisk funktionsevne, og derfor er omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Vi vurderer endvidere, at en kugledyne for dig er et hjælpemiddel, som i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af din nedsatte funktionsevne og i væsentlig grad kan lette din daglige tilværelse i hjemmet. Du opfylder derfor betingelserne for bevilling af en kugledyne som et hjælpemiddel.

Personkreds

Det fremgår af sagen, at du lider af paranoid skizofreni og som følge af din lidelse har vrangforestillinger, forfølgelsesforestillinger, social angst, hørehallucinationer, selvskadende adfærd, negative symptomer og udtalte søvnforstyrrelser. Du har derfor en varigt nedsat psykisk funktionsevne og er dermed omfattet af den personkreds, som kan have ret til bevilling af hjælpemidler.

Vi gør i den forbindelse kommunen opmærksom på, at dine søvnvanskeligheder alene er et symptom på denne lidelse, og søvnvanskelighederne er således ikke en lidelse i sig selv.

Hjælpemiddelvurdering

Vi lægger vægt på, at du er i medicinsk behandling i form af antipsykotiske præparater, hvilket ikke har haft tilstrækkelig effekt på dine søvnproblemer, men derimod har gjort dig mere træt om dagen. 3 forskellige antipsykotiske præparater har været afprøvet.

Vi lægger endvidere vægt på, at det er lægeligt vurderet, at behandling med andre sovemidler som fx benzodiazepiner ikke er mulig, da en sådan behandling skulle vare i måneder eller længere og i givet fald ville medføre risiko for afhængighed.

Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at vi har indhentet en generel udtalelse fra Ankestyrelsens lægekonsulent vedrørende behandling af voksne patienter med melatonin i forbindelse med søvnvanskeligheder. Melatonin er et lægemiddel i tabletform, som kan have en gavnlig effekt på søvnproblemer. Behandlingen er – modsat behandling med benzodiazepiner – uden væsentlige bivirkninger.

Af lægeudtalelsen fremgår det, at voksne over 50 år har størst effekt af melatoninbehandling. Der kan dog være individuelle forskelle på virkningen af behandlingen. Virkningen kan være større eller mindre, men effekten er oftest begrænset.

Henset til sværhedsgraden af din lidelse og omfanget af dine søvnvanskeligheder har vi ikke fundet grundlag for at hjemvise sagen til konkret stillingtagen til, om du kan have gavn af melatoninbehandling.

Behandlingsmulighederne er dermed udtømte, og en kugledynes formål er at fungere som et hjælpemiddel for dig.

Vi gør kommunen opmærksom på, at det ikke kan føre til en anden vurdering, at du følger et uafsluttet behandlingstilbud, Opus. Det afgørende er, at der er afprøvet medicinsk behandling uden tilstrækkelig effekt, og at det er lægeligt vurderet, at der ikke er yderligere muligheder for medicinering uden helbreds-mæssig risiko.

Væsentlighedsvurdering

Vi lægger vægt på, at du har haft søvnevanskeligheder gennem de seneste 6-10 år, hvor du kun sover 3-4 timer om natten og vågner op 2 gange hver nat. Der kan gå op til 6 timer, før du falder i søvn.

Som følge af dine omfattende søvnevanskeligheder oplever du angstsymptomer og deraf følgende isolationsproblemer, og du mangler psykisk og fysisk overskud til dine daglige praktiske og sociale aktiviteter.

Vi lægger også vægt på, at du har afprøvet en kugledyne med et godt resultat, idet din nattesøvn stabiliseres, både ved indsovning og gennemsovning, hvilket også har stabiliseret nogle af dine angstsymptomer. Du har oplevet at få tilstrækkeligt psykisk og fysisk overskud til at klare dine nødvendige praktiske gøremål, deltage i familiesammenkomster og komme ud af huset.

Vi lægger også vægt på, at du i sundhedsvæsenet er blevet vejledt om god søvnhygiejne. Vi forudsætter ved vores afgørelse, at de søvnhygiejniske principper følges.

Vi finder derfor grundlag for at tilsidesætte kommunens afgørelse, idet vi ikke er enige i kommunens vurdering af, at du ikke har en varig lidelse, og at kugledynen er en del af din behandling. Vi vurderer derimod, at en kugledyne for dig er et hjælpemiddel, som afhjælper din nedsatte funktionsevne væsentligt, idet forbedringen af din nattesøvn gør, at du bliver i stand til at fungere socialt og praktisk i din dagligdag.

Beskrivelse af reglerne

Det følger af servicelovens § 112, at der ydes støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Formålet med et hjælpemiddel er at afhjælpe de varige følger af en nedsat funktionsevne. Der kan derfor ikke bevilges hjælpemidler med henblik på at forbedre, vedligeholde eller hindre forringelse af det aktuelle funktionsniveau.